

El ne-a dat profeți

LECTȚIA A
ȘASEA

ANALIZA LITERARĂ A
PROFEȚIILOR

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

© 2012 by Third Millennium Ministries

Toate drepturile rezervate. Fără permisiunea scrisă a editurii Third Millennium Ministries, Inc., P.O. Box 300769, Fern Park, Florida 32730-0769, nicio porțiune din această publicație nu poate fi reprodusă în scopuri comerciale, în nicio formă și prin niciun mijloc, cu excepția unor citate scurte în vederea recenziei, comentariului sau studiului.

Dacă nu există alte precizări, toate citatele biblice sunt din Sfânta Scriptură – Biblia versiunea Dumitru Cornilescu revizuită. Copyrightul Bibliei Cornilescu © 1924 aparține British and Foreign Bible Society (Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate). Copyrightul © 2010 ediției revizuite în limba română aparține Societății Biblice Interconfesionale din România, cu aprobarea British and Foreign Bible Society.

DESPRE THIRD MILLENNIUM MINISTRIES

Înființată în 1997, Third Millennium Ministries este o organizație creștină nonprofit care furnizează **educație biblică gratuită în întreaga lume**. Ca răspuns la nevoia tot mai mare de formare biblică judicioasă a liderilor creștini de pe mapamond, noi creăm o programă de seminar multimedia ușor de folosit, finanțată prin donații, în cinci limbi de mare circulație (engleză, spaniolă, rusă, chineză mandarină și arabă) și o distribuim gratuit celor care au cea mai mare nevoie de ea, mai cu seamă liderilor creștini care nu au acces la educația tradițională sau nu și-o pot permite. Toate lecțiile sunt scrise, concepute și produse intern și sunt similare ca stil și calitate celor de pe History Channel[®]. Această metodă originală și eficientă pentru formarea liderilor creștini s-a dovedit foarte eficace în întreaga lume. Am câștigat Premiul Telly pentru o producție video remarcabilă în domeniul educației și utilizării animației, iar programa noastră este folosită în prezent în peste 150 de țări. Materialele Third Millennium apar sub formă de DVD-uri, materiale tipărite, *streaming* pe internet, transmisie televizată prin satelit și emisiuni de radio și televiziune.

Pentru informații suplimentare despre lucrarea noastră de slujire și pentru a afla cum vă puteți implica, vă rugăm să vizitați <http://thirdmill.org>.

Cuprins

I. Introducere.....	1
II. Narațiunile istorice.....	1
A. Tipuri de narațiuni	2
1. Biografia	2
2. Autobiografia	2
B. Conținutul narațiunilor	2
1. Chemarea profetică	3
2. Acțiuni simbolice	3
3. Relatarea vedeniilor	3
4. Contextul istoric	4
III. Comunicarea cu Dumnezeu.....	5
A. Rugăciuni de tânguire	5
1. Păcatele poporului	6
2. Judecata	7
B. Rugăciuni de laudă	7
1. Judecata	8
2. Binecuvântări	8
IV. Comunicarea cu oamenii.....	9
A. Cuvântările de judecată	9
1. Oracolele de judecată	10
2. Oracolele-valet	10
3. Procesele	11
B. Cuvântările de binecuvântare	12
1. Judecata dușmanilor	12
2. Oracole de binecuvântare	13
C. Cuvântările mixte	14
1. Oracole de judecată-mântuire	14
2. Chemare la pocăință	14
3. Chemare la război	14
4. Disputele profetice	14
5. Pildele	15
V. Concluzie.....	15

El ne-a dat profeți

Lecția a șasea

Analiza literară a profețiilor

INTRODUCERE

Am câțiva prieteni care s-au angajat să citească întreaga Biblie într-un an. Dar de mai multe ori, au venit să-mi spună: „Richard, când încep să citesc profeția Vechiului Testament, simt că mă pierd într-o pădure mare, întunecată.” Mulți simțim la fel. La început credem că știm profeții, dar la scurt timp realizăm că rătăcim fără țintă, pentru că suntem nefamiliarizați cu aria de lucru a profețiilor Vechiului Testament. Ei bine, în această lecție vom începe prin a ne familiariza cu aria de lucru a acestei părți din Biblie. Așadar, am intitulat această lecție „Analiză literară a profețiilor”.

În această lecție vom aborda trei tipuri de literatură întâlnite peste tot în profeția Vechiului Testament: primul, narațiunile istorice, povestiri care înregistrează evenimente care au avut loc în viața profeților, al doilea, comunicarea cu Dumnezeu, pasaje care înregistrează rugăciunile și laudele aduse de profeți la adresa lui Dumnezeu și al treilea, comunicare cu oamenii, discursurile pe care profeții le-au adresat semenilor lor. Înțelegerea acestor tipuri diferite de literatură întâlnite în cărțile profetice ne vor furniza o hartă care ne conduce la comorile aflate în această parte a Bibliei. Să abordăm mai întâi narațiunile istorice.

NARAȚIUNILE ISTORICE

Tuturor ne place o povestire bună. De aceea, citim cărți și mergem la cinema. Povestirile fac mai mult decât să ne informeze. Ne trezesc imaginația și uneori, ne schimbă în moduri de neînchipuit. Când ne gândim la Biblie, știm că aceasta conține multe povestiri sau narațiuni, dar, de obicei, le repartizăm în cărți cum ar fi Geneza, Exodul și Numeri. Însă, trebuie să observăm, că există multe narațiuni, chiar și în cărțile profetice ale Vechiului Testament.

Narațiunile istorice domină absolut textul mai multor cărți profetice din Vechiul Testament. În vârful listei este Iona. De la început până la sfârșit, cartea povestește despre Iona și lucrarea acestuia în cetatea Ninive. O mare parte din cartea lui Daniel este, de asemenea, narațiune istorică. Vedeniile și profețiile lui Daniel sunt așezate în cadrul evenimentelor istorice. În plus, mai multe capitole din cărți, precum Ieremia și Ezechiel, conțin și ele, relatări istorice. Într-o măsură mai mică, întâlnim narațiuni, intercalate ici și colo în cărți precum Osea, Amos, și Isaia. Studiind profeții Vechiului Testament, trebuie să fim mereu în căutarea narațiunilor istorice. Acestea formează părți importante ale multor cărți.

Vom studia rolul narațiunilor istorice în profeție, concentrându-se pe două aspecte: în primul rând, tipurile de narațiuni întâlnite, și în al doilea rând, conținutul acestora. Mai întâi să privim la tipurile de narațiuni întâlnite în cărțile profetice.

TIPURI DE NARAȚIUNI

Profețiile Vechiului Testament conțin două tipuri fundamentale de narațiuni: biografii și autobiografii. Potrivit semnificației termenilor, biografiile sunt relatări făcute la persoana a treia, iar autobiografiile sunt relatări făcute la persoana întâi.

Biografia

În unele cazuri, ambele relatări, biografice și autobiografice, pot fi întâlnite în aceeași carte. De exemplu, primele șase capitole din Daniel redau câteva evenimente din viața lui Daniel din perspectiva biografică a unui terț. În capitolul 1, aflăm despre instruirea lui Daniel în Babilon. În capitolul 2, avem visul lui Nebucadnețar cu statuia colosală, și tălmăcirea oferită de Daniel. Capitolul 3 este relatarea celebrului cuptor de foc, iar capitolul 4 consemnează visul lui Nebucadnețar despre copac și tălmăcirea dată de Daniel. Apoi, capitolul 5 relatează binecunoscutul moment în care Belșatar a văzut scrisul de mână pe zid, iar capitolul 6 este relatarea despre Daniel în groapa cu lei.

Autobiografia

Toate aceste capitole au formatul unei biografii. Sunt narațiuni la persoana a treia despre Daniel, profetul Vechiului Testament. Deși primele șase capitole ale cărții lui Daniel sunt biografice, capitolele 7-12 se întorc spre autobiografie. Fiecare secțiune începe cu introduceri scurte, dar textul este dominat de relatări la persoana întâi. Daniel consemnează prin propriile-i cuvinte ce i s-a întâmplat. În capitolul 7, Daniel își consemnează propriul vis despre patru fiare. În capitolul 8, Daniel relatează vedenia cu berbecul și țapul. Capitolul 9 conține o relatare autobiografică a rugăciunii lui Daniel pentru ca exilații să se întoarcă în țara lor, iar capitolele 10-12 constituie o relatare autobiografică a vedeniei avute de Daniel cu privire la viitorul poporului lui Dumnezeu.

Studiind profeții Vechiului Testament, vom întâlni multe biografii și autobiografii, genuri literare de care trebuie să fim mereu conștienți atunci când dăm de ele. Scriitorii Vechiului Testament au scris într-o formă narativă pentru a putea învăța lecțiile lor în mod indirect, iar dacă vom trece peste aceste genuri, vom pierde mesajele importante pe care le au pentru noi.

După ce am văzut că narațiunile istorice alcătuiesc o parte vitală a cărților profetice, ne putem pune o altă întrebare: care a fost conținutul de bază al acestor consemnări?

CONȚINUTUL NARAȚIUNILOR

În profeții, vedem că narațiunile se concentrează pe patru direcții principale: chemarea profetică, acțiunile simbolice, relatările vedeniilor și cadrele istorice.

Chemarea profetică

Chemarea profetică este relatarea momentului în care Dumnezeu i-a însărcinat pe profeți să vorbească în numele Lui. Acest tip de relatare apare într-o serie de pasaje-cheie. De exemplu, Isaia capitolul 6 relatează cum Dumnezeu l-a chemat pe Isaia. Ieremia capitolul 1 ne spune cum Dumnezeu l-a chemat pe Ieremia să-I reprezinte legământul. În mod similar, în Ezechiel capitolul 2, aflăm că Dumnezeu l-a chemat pe Ezechiel să-I slujească într-un mod special. În fiecare din aceste pasaje, găsim povestiri sau narațiuni din care aflăm despre umilinta profetului în fața lui Dumnezeu și felul în care a fost încredințat că Domnul este cel ce-I împuternicește lucrarea.

Povestirile despre chemarea unui profet au fost concepute pentru a valida sau pentru a dovedi că Dumnezeu i-a chemat la lucrarea. Acest lucru a fost important, deoarece profeții Vechiului Testament au spus deseori lucruri care nu au fost prea populare sau ușor de acceptat. Întotdeauna trebuie să ne amintim că aceste povestiri certifică faptul că Dumnezeu i-a chemat să-L slujească. Ascultând profeții Vechiului Testament, vom auzi lucruri care nu ne plac și pe care nu dorim să le acceptăm, dar trebuie să ne amintim că aceștia au fost chemați de Dumnezeu.

Acțiuni simbolice

Narațiunile istorice din cărțile profetice se concentrează, de asemenea, asupra acțiunilor simbolice ale profeților. Adesea Dumnezeu Și-a chemat purtătorii de cuvânt să efectueze anumite acțiuni care aveau valoare simbolică pentru lucrarea lor. De exemplu, în Ieremia capitolul 13, profetului i se spune să meargă să-și îngroape brâul până când a putrezit, pentru a ilustra corupția lui Iuda. În capitolul 19, lui Ieremia i se spune să cumpere un vas de pământ și să-l spargă în prezența bătrânilor, ca simbol a ceea ce urma să se întâmple lui Iuda. Iar în capitolul 32, Dumnezeu l-a instruit pe Ieremia să cumpere terenuri și să păstreze documentele tranzacțiilor, ca semn că într-o zi Domnul va aduce poporul înapoi în țară.

Aceste exemple din cartea lui Ieremia sunt doar câteva dintre numeroasele acțiuni simbolice care au loc în cărțile profetice. Cărți precum Osea și Ezechiel sunt pline de astfel de evenimente. În Vechiul Testament, poporul lui Dumnezeu a putut vedea cu ochii lui ceea ce a spus Domnul prin cuvintele profeților. Citind aceste consemnări putem vedea și noi cu proprii noștri ochii ce a spus Dumnezeu prin profeți.

Relatarea vedeniilor

Pe lângă consemnări despre chemarea profeților și despre acțiunile simbolice, vom discuta despre un al treilea tip de narațiune istorică din cărțile profetice – relatarea vedeniilor. Relatările vedeniilor sunt acele pasaje în care profetul descrie o întâlnire vizuală cu Dumnezeu. În Amos 7:1-9, întâlnim o serie importantă de relatări ale unor vedenii. Acest pasaj este, de fapt, o relatare a trei vedenii. Prima, în 7:1-3, Domnul îi arată lui Amos un roi de lăcuste pe cale de a distruge Israelul de Nord, dar Amos oferă un răspuns la această vedenie. În 7:2, spune aceste cuvinte:

**Doamne Dumnezeule, iartă ! Cum ar putea să stea în picioare Iacov?
Căci este așa de slab! (Amos 7:2)**

Amos era îngrijorat că nici măcar o rămășiță a poporului lui Dumnezeu nu va supraviețui după urgia teribilă a lăcustelor. Și astfel, în versetul 3, Dumnezeu se căiește și hotărăște să nu trimită lăcustele.

Asemănător, în capitolul 7 din Amos, versetele 4 la 6, Dumnezeu îi permite lui Amos să-L vadă vestind un incendiu sau o secetă, pentru a „mânca” teritoriul Israelului de Nord. Amos a reacționat din nou și a strigat către Domnul, în Amos 7:5:

**Doamne Dumnezeule, iartă ! Cum ar putea să stea în picioare Iacov?
Căci este așa de slab! | (Amos 7:5).**

Încă o dată, în versetul 6, Dumnezeu se căiește.

Apoi, este relatată o a treia viziune, în Amos 7:7-9. De data aceasta, Amos îl vede pe Dumnezeu stând lângă un zid cu o cumpănă în mână. El măsoară zidul, pentru a vedea dacă acesta era strâmb și dacă trebuia să fie dărâmat. Această cumpănă simboliza faptul că Dumnezeu urma să judece fiecare individ din poporul Său și urma să-i distrugă doar pe cei care se răzvrătiseră împotriva Lui. Amos n-are nimic de zis când vede această vedenie. Știa că se va găsi o rămășiță neprihănită și că aceasta va supraviețui.

Cărțile profetice sunt pline de relatări de vedenii de felul acesta. Amintiți-vă primul capitol din Ezechiel, unde vedem mărețul tron de domnie al lui Dumnezeu, și, de asemenea, multe vedenii ale profetului Daniel. Relatările profetice ale vedeniilor ne comunică originea cerească a cuvântului profetic.

Contextul istoric

Pe lângă chemările profeților, acțiunile simbolice și relatările de vedenii, în cărțile profetice avem și câteva consemnări care descriu pur și simplu, cadre istorice. Aceste tipuri de narațiuni apar izolat, ici și colo în cărțile profetice. Un exemplu foarte important ce evidențiază cadrul istoric găsim în capitolele 7-8 din Isaia. Aceste capitole oferă cadrul istoric în care apare binecunoscuta profeție din Isaia 7:14. În Isaia 7:14 citim aceste cuvinte:

Iată, Fecioara va rămâne însărcinată, va naște un fiu și-i va pune numele Emanuel (Isaia 7:14)

De multe ori creștinii greșesc, acordând foarte puțină atenție narațiunii care însoțește acest verset, cea din capitolele 7-8 din Isaia. Aceste capitole oferă un cadru istoric pentru cuvântul profetic al lui Isaia.

În Isaia 7:1-2, aflăm că profetul se adresează lui Ahaz când acesta este îngrozit de amenințările Siriei și Israelului de Nord. Aceste națiuni doreau ca împăratul Ahaz să se alăture coaliției împotriva imperiului Asiriei. Deci, în 7:3-11, narațiunea ne spune că Isaia transmite lui Ahaz o avertizare. Îl avertizează să nu se teamă de niciuna dintre aceste națiuni, ci să aibă încredere în Iahve pentru izbăvire. Dar în 7:12 aflăm că Ahaz refuză să se încreadă în Dumnezeu. Deci, în 7:13-8:18 narațiunea explică modul în care Isaia îl

muștră pe Ahaz și anunță că Dumnezeu îl va judeca pe Iuda prin imperiul asirian. Această narațiune istorică este concepută pentru a oferi un context, un cadru istoric pentru profețiile lui Isaia din acest pasaj. Avem nădejde să putem înțelege corect profețiile lui Isaia doar atunci când prevestirile acestuia sunt puse în cadrul acestei narațiuni istorice.

Ori de câte ori citim profeția Vechiului Testament și ajungem la o povestire, trebuie să ne întrebăm: Avem de a face cu o narațiune de chemare? Avem de a face cu narațiunea unei acțiuni simbolice? Avem de-a face cu relatarea unei vedenii sau, pur și simplu, cu o narațiune care ne prezintă cadrul istoric al unei profeții? Punând astfel de întrebări, vom fi în măsură să înțelegem pasaje care altfel ne-ar rămâne ascunse.

Până acum, în această lecție despre literatura profetică, am văzut că profeții au inclus narațiuni istorice în cărțile lor. Acum, vom aborda cel de-al doilea tip important de material din această parte a Bibliei – comunicarea profetului cu Dumnezeu.

COMUNICAREA CU DUMNEZEU

Profeții Vechiului Testament au fost bărbați și femei care L-au iubit pe Dumnezeu și astfel viața lor e plină de rugăciune. Însă, trebuie să ne amintim că le-a plăcut Biblia, și au învățat cum să se roage din Biblie. Astfel descoperim că profeții Vechiului Testament s-au rugat lui Dumnezeu asemănător cu felul în care au făcut-o psalmiștii în Psalmii. O gamă completă de orice fel de rugăciune imaginabilă poate fi găsită în cărțile profetice.

Pentru a simplifica lucrurile, vom indica două capete ale spectrului de rugăciuni pe care le găsim în profeți. Vom vorbi mai întâi despre rugăciuni de tânguire, și apoi, despre rugăciuni de laudă. Când profeții vorbeau cu Dumnezeu, își deschideau inimile înaintea Lui exprimând întreaga gamă de întristări și bucurii. Să privim mai întâi la modul în care profeții s-au exprimat înaintea lui Dumnezeu în rugăciunile de tânguire.

RUGĂCIUNI DE TÂNGUIRE

Din păcate, mulți creștini astăzi nu sunt familiarizați cu acest tip de rugăciune pe care o numim de tânguire. Tânguirile sunt acele rugăciuni care-I comunică Domnului dezamăgirea, tristețea și confuzia. În zilele noastre, mulți creștini cred că este nepotrivit să ne rugăm în acest fel, dar vedem că profeții Vechiului Testament vorbesc despre acest fel de rugăciuni ca despre o parte foarte importantă din trăirea noastră cu Domnul. Profeții au adus confuzia, dezamăgirea și tristețea lor înaintea lui Dumnezeu, în rugăciune. Tânguirile sunt peste tot în cărțile profetice. Ieremia, Plângerile lui Ieremia și Habacuc sunt binecunoscute pentru pasaje extinse ce conțin tânguiri, dar acest gen de rugăciuni apar în multe alte cărți profetice. De fapt, Hagai este singura carte profetică care nu conține cel puțin un pasaj cel puțin apropiat tânguirilor. Frecvența rugăciunilor de tânguire din cărțile profetice arată că acestea erau o parte foarte importantă a slujirii profetice.

Profeții aduceau prin tânguiri îngrijorările lor înaintea Domnului deoarece se confruntau cu unele dintre cele mai grele perioade din istoria poporului lui Dumnezeu. Pentru a explora apariția acestora în cărțile profetice, ne ajută să înțelegem că, de obicei,

profeții se tânguiau de două lucruri: primul, păcatele poporului lui Dumnezeu; și al doilea, judecata lui Dumnezeu împotriva păcatului. Pentru a ilustra aceste două preocupări ale tânguirilor profetice să ne uităm la cele conținute de cartea lui Habacuc. Habacuc a slujit cu puțin înaintea și în timpul crizei babiloniene din Iuda, și prin urmare a vorbit cu Dumnezeu despre două mari probleme. Pe de o parte, în 1:2-4, s-a tânguit din cauza păcatelor lui Israel și a răzvrătirii lui Israel împotriva lui Dumnezeu. Și apoi, în restul capitolului 1, s-a tânguit din pricina ororile judecății lui Dumnezeu în agresiunea babilonienilor. Vom începe uitându-ne la tânguirile profetului din pricina păcatelor poporului lui Dumnezeu.

Păcatele poporului

În primele versete din cartea sa, Habacuc a privit la păcatele poporului și a strigat la Dumnezeu. În Habacuc 1:2, citim aceste cuvinte:

Până când voi striga către tine, Doamne, fără s-ascuți? Până când mă voi tângui Tie, fără să dai ajutor? (Habacuc 1:2)

Habacuc este profund tulburat de faptul că Dumnezeu nu aude rugăciunile sale cu privire la starea morală a lui Iuda. La fel ca mulți alți profeți, el este preocupat mai ales de creșterea frapantă a nedreptăților din țară. Astfel, în 1:4, citim:

De aceea legea este fără putere, și dreptatea nu se vede, căci cel rău biruie pe cel neprihănit, de aceea se fac judecăți nedrepte. (Habacuc 1:4)

Habacuc este supărat că Dumnezeu nu reacționează judecând păcatele poporului Său. Se simte frustrat și neajutorat. Rugăciunea de început din Habacuc ilustrează unul din modurile principale prin care profeții își vărsau focul inimii înaintea Domnului. Când profeții vedeau durerea și suferința poporului, nu puteau face nimic altceva decât să strige la Dumnezeu în tânguire și să-i cheme și pe alții să facă la fel.

După cum am văzut, Habacuc strigă la Dumnezeu, să pedepsească poporul lui Iuda pentru păcatele lor. Când parcurgem cartea lui Habacuc, constatăm că, în capitolul 1:5-11, Dumnezeu răspunde rugăciunilor profetului spunând că va pedepsi curând pe cei răi din Iuda. Așa cum citim în 1:6:

Iată, voi ridica pe Haldei, popor turbat și iute, care străbate întinderi mari de țări ca să pună mâna pe locuințe care nu sunt ale lui. (Habacuc 1:6)

Dumnezeu promite că va răspunde plângerilor profetului aducând judecata peste cei ce fac nedreptate în Iuda. Dumnezeu împlinește ce i-a spus lui Habacuc, trimițând pe babilonieni să-i judece conform legământului iar aceștia ajung să subjuge pe Iuda și să chinuie poporul lui Dumnezeu.

Judecata

Totuși, când Dumnezeu Și-a început judecata, Habacuc s-a uitat la situație și a înălțat un al doilea tip major de tânguire pe care îl întâlnim la profeți - tânguirea din pricina judecății lui Dumnezeu. Iată cum se roagă cu privire la suferința lui Iuda sub jugul babilonienilor. În Habacuc 1:13 citim aceste cuvinte:

Ochii tăi sunt așa de curați, că nu pot să vadă răul și nu poți să privești nelegiuirea. Cum ai putea Tu privi pe cei mișei și să taci, când cel rău mănâncă pe cel mai neprihănit decât el? (Habacuc 1:13)

Profetul știa că poporul lui Dumnezeu a păcătuit îngrozitor, dar acum își dă seama că păcatele babilonienii erau și mai cumplite. Durerea și suferința sub asupritorii străini îl obligă pe Habacuc să strige la Dumnezeu cu tânguiri profunde. Ca răspuns la strigătul lui Habacuc, Dumnezeu îi spune profetului în capitolul 2:2-20 că, într-o zi, îi va pedepsi pe babilonieni pentru asuprirea lor. De exemplu, în capitolul 2:8 citim aceste cuvinte adresate babilonienilor:

Fiindcă ai jefuit multe neamuri, toată rămășița popoarelor te va jefui ... (Habacuc 2:8)

Tânguirile lui Habacuc în legătură cu asprimea judecății lui Dumnezeu ajunge la tronul ceresc, iar Dumnezeu îl asigură că Babilonul va fi distrus.

În cărțile profetice, îi găsim pe acești slujitori ai Domnului înălțând rugăciuni de tânguire prin care aduc înaintea Domnului poverile lor. Ocazional, îi întâlnim pe profeți exprimându-și tânguirile în ce privește neamurile, pentru a asigura poporul lui Israel, că dușmanii lor vor fi distruși. De obicei însă, profeții își exprimă tânguirile înaintea Domnului pentru a da de știre poporului cât de grave-i sunt păcatele și a-l chema la pocăință.

Tânguirile sunt una dintre modalitățile în care profeții comunică cu Dumnezeu. Acum, să abordăm cel de-al doilea tip major de rugăciune practicat de profeți - lauda lui Dumnezeu.

RUGĂCIUNI DE LAUDĂ

Așa cum în Psalmi întâlnim multe exemple de laudă la adresa lui Dumnezeu, profeții au folosit și ei această formă de exprimare atunci când au vorbit cu Domnul. De obicei, aduc laudă lui Dumnezeu pentru marile binecuvântări ale legământului Său. Când profeții vedeau ce lucruri bune urma să facă Dumnezeu, veneau înaintea Lui cu laudă. Găsim lauda la adresa lui Dumnezeu în multe cărți profetice. Este o temă foarte importantă pentru profeți. Vom încheia sondajul nostru asupra cărții Habacuc prin a remarca laudele la adresa lui Dumnezeu de la finalul cărții.

După cum am văzut, aproape toată cartea lui Habacuc tratează, în principal, tânguirile profetului și răspunsurile lui Dumnezeu la acestea. Însă, ultimul capitol al cărții trece de la tânguire la laudă. După ce Dumnezeu promite că îi va distruge pe babilonieni pentru tratamentul sever aplicat poporului Său, Habacuc aduce o laudă minunată

Domnului. Ce fel de laudă găsim în Habacuc? În cărțile profetice, două teme ocupă locul central în ceea ce privește lauda lui Dumnezeu. Când Îl cinstesc pe Domnul cu laudă, profeții Îl laudă pentru judecățile și binecuvântările Sale. Când ne uităm la al treilea capitol din Habacuc, vedem că profetul folosește și el acest model.

Judecata

În Habacuc 3:11-12, profetul spune aceste cuvinte:

Soarele și luna se opresc în locuința lor, de lumina săgeților tale care pornesc, de strălucirea suliței Tale care lucește. (Habacuc 3:11-12)

Vedem aici că profetul Îl onorează pe Dumnezeu cu laudă pentru puterea Sa de a lovi națiunile și de a le distruge prin judecată.

Tema laudei din pricina judecării este întâlnită adesea în cărțile profetice. De exemplu, profetul Isaia Îl laudă pe Domnul în 40:22-23 în acest fel:

[Dumnezeu] șade deasupra cercului pământului, și locuitorii lui sunt ca niște lăcuste înaintea Lui. El întinde cerurile ca o mahramă subțire, și le lățește ca un cort, ca să locuiască în el. El preface într-o nimica pe voievozi și face o nimica din judecătorii pământului. (Isaia 40:22-23)

Când ajungem la pasaje care Îl laudă pe Dumnezeu pentru judecata Sa, ne simțim de multe ori foarte ciudat. Creștinii de azi cred că ar trebui să-L laude pe Domnul doar pentru binecuvântările Sale pe pământ, dar realitatea este că lumea persecută poporul lui Dumnezeu. Prin urmare, atunci când Dumnezeu judecă pe cei ce-L persecută poporul, copiii lui Dumnezeu ar trebui să-L laude. Profeții au înțeles acesta și prin urmare L-au laudat pe Domnul pentru judecățile Sale.

Binecuvântări

Această interconexiune dintre judecată și binecuvântare ne conduce spre a doua sursă de laudă profetică. Profeții l-au laudat adesea pe Domnul nu doar pentru judecata Sa, ci și pentru numeroasele binecuvântări pe care le-a dat poporului Său. De pildă, profetul Habacuc afirmă clar de ce Îl laudă pe Dumnezeu pentru puterea Sa în judecată. În Habacuc 3:12-13, citim aceste cuvinte:

Tu cutreieri pământul în urgia Ta, zdrobești neamurile în mânia Ta. Ieși ca să izbăvești pe poporul Tău, să izbăvești pe unsul Tău... (Habacuc 3:12-13).

Habacuc vede că, într-o zi, Dumnezeu va judeca pe cei răi, va izbăvi națiunea lui Israel și va restaura casa lui David. Habacuc vede aceste lucruri și Îl laudă pe Dumnezeul Său pentru judecățile Lui.

Într-o manieră similară, profetul Isaia îl onorează pe Dumnezeu folosindu-I propriile cuvinte pentru a-L lauda. În Isaia 44:24 sunt redate aceste cuvinte:

Aceasta vorbește Domnul, Răscumpărătorul tău, Cel ce te-a întocmit din pântecele mamei tale: „Eu, Domnul, am făcut toate aceste lucruri, Eu singur am desfășurat cerurile, Eu am întins pământul... (Isaia 44:24)

Apoi în 44:24 și 26 profetul continuă:

Eu sunt Domnul ... Cel Care zice despre Ierusalim: ‘Va fi locuit!’ și despre cetățile din Iuda: ‘Vor fi rezidite! Eu le voi reclădi din ruine!’;” (Isaia 44:24, 26)

Când îi auzim pe profeți laudându-L pe Domnul pentru binecuvântările și judecățile Lui, trebuie să ne alăturăm și noi la lauda lor. Când cititorii lor inițiali citeau aceste cuvinte, erau împinși și ei să-L laude pe Dumnezeu. Când îi auzim pe profeți laudându-L pe Domnul pentru binecuvântările și judecățile Lui, trebuie să ne alăturăm și noi la lauda lor.

Până acum în această lecție, am văzut că în alcătuirea cărților profetice intră narațiuni istorice și comunicările profeților cu Dumnezeu. Acum vom aborda cea de a treia categorie majoră de literatură întâlnită la profeții Vechiului Testament - comunicarea cu oamenii.

COMUNICAREA CU OAMENII

Deși este important să știm că profeții au scris în materialele lor relatări istorice și rugăciuni, totuși aceste genuri literare nu se ocupă de scopul principal pentru care Dumnezeu a chemat profeții. Dumnezeu i-a chemat pe profeți să-i fie emisari, să vorbească cu împărați și cu oamenii comunității vizibile de legământ, ca urmare, mare majoritate a cuvintelor acestora sunt de fapt mesaje de la Dumnezeu pentru oameni. Acum așadar, trebuie să abordăm acest gen literar din cadrul materialului profetic. Vom împărți examinarea comunicării profeților cu oamenii în trei părți: discursuri de judecată, discursuri de binecuvântare și discursuri mixte sau între cele două extreme. Să ne uităm mai întâi la câteva moduri în care profeții Vechiului Testament anunțau judecata poporului de legământ.

CUVÂNTĂRILE DE JUDECATĂ

În ultimele decenii, cercetarea cărților profetice și comparațiile cu literatura altor culturi au clarificat faptul că profeții Vechiului Testament își țineau de obicei cuvântările către popor după forme sau modele tipice. Aceste modele de cuvântări erau flexibile și adaptabile la situații și de către persoane diferite, dar foloseau trei tipuri principale de

cuvântări pentru anunțarea judecării legământului: oracolul de judecată, oracolul-valet și procesele. Să ne uităm, mai întâi, la oracolul de judecată.

Oracolele de judecată

Oracolele de judecată sunt cel mai simplu tip de cuvântare întâlnit în cărțile profețiilor Vechiului Testament. Un oracol tipic de judecată are două componente majore: mai întâi, există o acuzație în care profetul atrage atenția asupra păcatelor poporului lui Dumnezeu iar apoi, există o sentință, în care profetul anunță ce fel de blestem al legământului va veni peste popor din pricina păcatelor sale. Uneori, aceste două componente sunt inversate ca ordine, sau profetul le alternează pe unul cu celălalt. În unele ocazii, un oracol de judecată poate fi scurtat pentru a conține doar o acuzație sau doar o sentință. Însă, de cele mai multe ori, profeții urmează acest model de bază dublu: acuzație și sentință.

De exemplu, profetul Amos anunță un oracol de judecată împotriva Samariei în capitolul 4:1-3. El începe cu o acuzație împotriva femeilor bogate și lacome ale Samariei. În capitolul 4:1, citim aceste cuvinte:

Ascultați cuvântul acesta, juncane din Basan, de pe muntele Samariei, voi care asupriți pe cei sărmani, zdrobiți pe cei lipsiți și ziceți bărbaților voștri: „Dați-ne să bem! ” (Amos 4:1)

Vedem aici că Amos acuză femeile din Samaria de nedreptățirea celor săraci din Israelul de Nord. În loc să răspundă nevoilor celor săraci, acestea cer soților lor să le satisfacă lăcomia.

După modelul tipic al oracolului de judecată, Amos 4:2-3 continuă, anunțând sentința lui Dumnezeu împotriva celor care au încălcat această responsabilitate a legământului. Iată ce spune Amos, capitolul 4:2-3: Domnul Dumnezeu a jurat pe sfințenia Lui și a zis:

„Iată vin zile pentru voi, când vă vor prinde cu cârligele, și rămășița voastră, cu undițe de pescari; veți ieși prin spărturi, fiecare drept înainte, și veți fi lepădate în Harmon, zice Domnul. (Amos 4:2-3)

Pe scurt, Amos prevestește că Samaria va fi distrusă, iar aceste femei bogate vor fi duse în exil.

Oracolele-valet

Pe lângă oracolele de judecată, adesea profeții Vechiului Testament anunță blestemele legământului folosind un model numit oracol-valet. Oracolele valet sunt foarte asemănătoare cu oracolele de judecată prin faptul că conțin o acuzație urmată de o sentință. Distincția majoră dintre aceste oracole este aceea că acestea din urmă sunt introduse de expresia „vai”.

Un exemplu de oracol-valet apare în Isaia 5:8-10. Aici, profetul anunță că oamenii îi asupresc pe cei săraci, achiziționând tot pământul pe care îl puteau cumpăra. Expresia „vai” apare în Isaia 5:8: „Vai de voi”, spune Isaia. Ceea ce Isaia urmează să rostească nu este o bine venită binecuvântare, ci un blestem de la Dumnezeu. Acuzația oracolului său urmează expresiei de avertizare din 5:8:

Vai de cei ce înșiră casă lângă casă și lipesc ogor lângă ogor până nu mai rămâne loc, și locuiesc în mijlocul țării! (Isaia 5:8)

Întotdeauna, să avem în vedere că, în vremea lui Moise, Dumnezeu a hotărât ca fiecare familie să aibă siguranța unei moșteniri permanente. Totuși, în vremea lui Isaia, iudeii bogați au încălcat această clauză a legământului, achiziționând cât de multe proprietăți puteau. Așadar, în Isaia 5:9-10, profetul vestește o sentință împotriva acestor încălcători ai legământului:

Iată ce mi-a descoperit Domnul oștirilor: Hotărât, aceste case multe vor fi pustiite, aceste case mari și frumoase nu vor mai fi locuite. Chiar zece pogoane de vie nu vor mai da decât un bat, și un omer de sămânță nu va mai da decât o efă.” (Isaia 5:9-10)

Vedem aici că, asemenea multor profeții, pedeapsa e pe măsura nelegiuirii. Bogații au căutat să-și asigure avantaje financiare prin cumpărarea de proprietăți, dar Dumnezeu avea să se asigure că eforturile lor vor fi zadarnice. Oracole-valet ca acesta sunt întâlnite și în alte cărți profetice.

Procesele

Pe lângă oracolele de judecată și valet, profeții au rostit blesteme și sub forma proceselor juridice. Cuvântul ebraic *rib* (רִיב) este adesea asociat cu această formă de cuvântare. De obicei, termenul ebraic *rib* înseamnă „să se lupte” sau „să se străduiască”, dar în profeții are o semnificație specială. El indică o dispută juridică. Este un termen tehnic folosit pentru o procedură legală sau proces care are loc în tribunalul ceresc al lui Iahve, Marele Împărat.

Am văzut deja că profeții aveau deseori viziuni ale cerului, ale sălii tronului lui Dumnezeu, și de multe ori aceasta era văzută ca o sală de tribunal, ca rezultat, apare această terminologie juridică. Dumnezeu este văzut atât ca procuror, cât și ca judecător. Sunt aduși martori care să pledeze împotriva poporului lui Dumnezeu, iar oamenii sunt inculpații chemații la judecată de Dumnezeu. De obicei, în profeți, nu găsim un proces în toată regulă, dar de multe ori avem de a face cu o formă ce poate fi numită proces modificat. Un *rib* sau un proces poate conține mai multe elemente. Mai întâi, așa cum ne-am așteptat într-o scenă din instanță, există o citație la tribunal. Sunt nominalizați martorii. Apoi, Dumnezeu amintește cât de îndurător a fost față de acuzat, și deseori este dat un răspuns, uneori chiar de profet. Apoi urmează acuzația lui Dumnezeu, împreună cu sentința.

În Mica 6:1-16 avem unul dintre cele mai bune exemple de proces în toată regula. Citația la tribunal este dată în versetul 1. Iată ce spune Domnul:

Ascultați, dar, ce zice Domnul: Scoală-te, judecă înaintea munților și dealurile să-ți audă glasul! (Mica 6:1)

Apoi, în versetul 2, sunt abordați martorii:

Ascultați, munți, pricina Domnului, și luați aminte temelii tari ale pământului! (Mica 6:2)

După ce vorbește martorilor, Dumnezeu amintește instanței de îndurarea Lui față de poporul Său. În versetul 3, citim aceste cuvinte:

Poporul meu, ce ți-am făcut și cu ce te-am ostenit? Răspunde-Mi! (Mica 6:3)

Apoi, în versetele 6 până la 8, Mica, profetul, vorbește în numele poporului, răspunzând la întrebarea lui Dumnezeu, cu umilință. El spune în versetul 6:

Cu ce voi întâmpina pe Domnul și cu ce mă voi pleca înaintea Dumnezeului celui Preaînalt? (Mica 6:6)

Apoi, recunoscând vinovăția poporului, în versetul 8, Mica conchide astfel:

Ți s-a arătat, omule, ce este bine, și ce alta cere Domnul de la tine decât să faci dreptate, să iubești mila și să umbli smerit cu Dumnezeul tău? (Mica 6:8)

După răspunsul profetului găsim acuzațiile în versetele 10-12 și condamnarea în versetele 13-16. Găsim astfel de procese și în alte cărți profetice drept una din modalitățile prin care Dumnezeu Își acuză și amenință poporul cu judecată.

CUVÂNTĂRILE DE BINECUVÂNTARE

Am văzut că profeții nu anunță doar judecata lui Dumnezeu împotriva poporului, ci și binecuvântările pe care Domnul are să le aducă peste acesta. Exista două moduri în care profeții vestesc binecuvântările divine pentru poporul său: pe de o parte, profeții anunță judecată împotriva dușmanilor poporului lui Dumnezeu; și, pe de altă parte, vestesc binecuvântări directe pentru poporul lui Dumnezeu. Mai întâi, să vedem cum judecata vrăjmașilor devine o binecuvântare pentru poporul lui Dumnezeu.

Judecata dușmanilor

De-a lungul istoriei, națiunile străine au tulburat Israelul iar una dintre căile prin care Dumnezeu a anunțat daruri și mari binecuvântări peste popor a fost prin a pune profeții să vestească judecată împotriva dușmanilor. Prin urmare, în cărțile profetice,

întâlnim oracole de judecată, oracole-vaiet și procese care sunt îndreptate spre Neamurile dușmane. De exemplu, în Naum 3:1 citim aceste cuvinte despre Ninive:

Vai de cetatea vărsătoare de sânge, plină de minciună, plină de silnicie și care nu încetează să se dedea la răpire! (Naum 3:1)

Oracolele de judecată, oracolele-vaiet și procesele împotriva Neamurilor au un scop dublu. Declară că Dumnezeu va nimici dușmanii Israelului, dar au și un scop pozitiv: asigură Israelul că Dumnezeu Își va izbăvi poporul.

Oracole de binecuvântare

Pe lângă faptul că anunță judecata dușmanilor, profeții au adus și cuvinte de speranță pentru Israel, proclamând oracole de binecuvântare. Anunțurile despre binecuvântări sunt foarte flexibile ca formă și variază foarte mult, dar deseori acestea urmăresc un anumit tipar. Mai întâi avem o introducere iar apoi motivul pentru care urmează să fie oferită binecuvântarea. Apoi, oracolele formulează adesea în ce va consta binecuvântarea. De exemplu, profetul Ieremia anunță o binecuvântare pentru Recabiți, în Ieremia 35:18-19. În prima parte a versetului 18, găsim introducerea oracolului:

Așa vorbește Domnul oștirilor, Dumnezeul lui Israel... (Ieremia 35:18)

Această formulă introductivă este urmată de motivul pentru care Dumnezeu Își va binecuvânta poporul. În a doua parte a versetului 18, citim aceste cuvinte:

Pentru că ați ascultat de poruncile tatălui vostru, Ionadab, pentru că ați păzit toate orânduiriile lui și ați făcut ce v-a poruncit el; (Ieremia 35:18)

Anunțarea binecuvântării apare apoi în versetul 19:

Ionadab , fiul lui Recab, nu va fi lipsit niciodată de urmași care să stea înaintea Mea! (Ieremia 35:19)

Un alt binecunoscut oracol de binecuvântare apare în Ieremia 31:31-34. În primul rând, Dumnezeu anunță binecuvântarea în versetele 31-33. În Ieremia 31:31, citim aceste cuvinte:

Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou. (Ieremia 31:31).

Profetul anunță binecuvântarea unui nou legământ ce va fi instituit, atunci când Israelul se va întoarce din exil. Apoi, în Ieremia 31:34 găsim motivul pentru această binecuvântare:

Căci le voi ierta nelegiuirea și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor. (Ieremia 31:34)

Harul lui Dumnezeu manifestat prin iertare a stat la baza promisiunii noului legământ.

CUVÂNTĂRILE MIXTE

Așadar, am văzut că profeții au rostit cuvântări tipice atât pentru binecuvântările lui Dumnezeu cât și pentru blestemele Sale, dar adesea, în profeți, întâlnim ceea ce numim cuvântări mixte. Cuvântările mixte apar în diverse forme, iar noi vom putea atinge doar câteva. Trebuie însă să ne amintim că aceste cuvântări mixte se pot referi fie la binecuvântările fie la blestemele lui Dumnezeu.

Oracole de judecată-mântuire

În primul rând, putem vorbi de oracole de judecată-mântuire când, în cadrul aceleiași cuvântări, unii sunt amenințați cu judecata iar altora li se oferă binecuvântări. Isaia 57:14-21 este un bun exemplu de cuvântare mixtă conținând cuvinte de judecată la adresa celor răi și de mântuire pentru cei neprihăniți.

Chemare la pocăință

În plus, adesea profeții cheamă oamenii la pocăință, avertizând cu judecata și oferind binecuvântări celor care se pocăiesc. Un exemplu de astfel de chemare la pocăință poate fi găsit în Isaia 55:6-13. În acel pasaj, profetul cheamă poporul lui Dumnezeu să se întoarcă de la căile lui rele.

Chemare la război

În alte situații, profeții își cheamă ascultătorii la război. Din nou, aceste chemări sunt mixte, deoarece pot fi chemări la victorie sau la înfrângere. De exemplu, în Osea | 5:8-11 găsim o chemare la război, să se pregătească să fie atacați din pricina judecății lui Dumnezeu.

Disputele profetice

Un alt exemplu de cuvântări mixte este disputa profetică. Profeții încep dispute sau controverse cu alți profeți. De exemplu, în Mica 2:6-11 profetul își susține punctele de vedere împotriva profeților mincinoși. Disputele anunță venirea binecuvântării sau judecății.

Pildele

În cele din urmă, profeții au proclamat cuvântări mixte de genul pildelor. Pildele pot fi înștiințări pozitive despre harul lui Dumnezeu sau înștiințări negative referitoare la judecata Lui. Isaia 5:1-7 este un exemplu grăitor de pilde primite prin profeți. În acest pasaj, profetul Isaia compară Israelul cu o vie.

Sunt multe tipuri de oracole mixte întâlnite în cărțile profetice, dar când le citim, ar trebui să ținem întotdeauna cont de faptul că acestea servesc fie pentru a anunța binecuvântările fie blestemele legământului.

CONCLUZIE

Așa cum am văzut, literatura profetică conține mai multe tipuri de cuvântări rostite de către profeți. Pe lângă narațiunile istorice și comunicările avute cu Dumnezeu, profeții au petrecut majoritatea timpului lor aducând cuvântul lui Dumnezeu poporului Său. Este greu să ne imaginăm că am putea deveni exagerat de familiari cu diversele genuri literare abordate în cărțile profetice. Când citim profeții, de multe ori ne simțim pierduți și derutați, pentru că nu suntem conștienți de diferitele tipuri de materiale pe care le întâlnim. Am văzut că, în profeții, întâlnim narațiuni despre relatări istorice, despre comunicarea cu Dumnezeu, precum și despre comunicarea cu oamenii. Citind cărțile profetice și păstrând în minte tipurile de material discutate, putem pricepe mult din înțelesul avut de acestea în vremea profeților și a celui pe care îl are pentru noi.